

Apie priešus ir kitus niekšus

I. Tas, kuris stovi (guli, matosi) priešais, yra priešas. Kai priešą apsikabini, jis pasidaro tarsi tavimi ir nebėra priešas (priešais). Lietuviškas mąstymas dažniausiai yra paremtas kova su priešais bei įvairiomis kitomis priešpriešomis.

II. Jeigu ieškotume gilesnių to reiškinių priežasčių, suprastume, kad priešiškas yra nesubrendimas, kai pasaulis yra opozicijose, nevientisas, kai jis dar dalinamas į gerą ir į blogą, kai jis vertinamas ir kritikuojamas, dažniausiai net nepažvelgiant į save, į savo vidų. Šventosiose indų knygos aprašoma istorija, kaip Ardžiūną aplankė savo mokinius, apsistočiusius pamiškėje, o šie jį iškart perspėjo:

- Mokytojau, nenakvokite čia su mumis, nes iš šitos pelkės kasnakt išeina demonai ir mes su jais kariaujame...

- Nesirūpinkit, aš čia ramiai nakvosiu,- atsakė jiems Ardžiūną,- nes mano galvoje nėra nė vieno demono...

III. Taigi - priešai ir demonai yra reikalingi tiems žmonėms, kuriems psichologiškai labai reikia turėti priešų ir su jais kovoti. Tokie žmonės yra savotiškai nelaimingi, nes jie negali gyventi taikoje, ramybėje, jiems tenka visą gyvenimą kovoti... dauguma politikų taip pat yra šios „priešų nugalėjimo“ iliuzijos aukos... o ką, jeigu vietoj nugalėjimo, pasirinktume kapituliaciją, meilę?

IV. Prisiminkime Joną Meką: „Per daug triukšmo aplinkui. Kai esi tu pats išsiblaškęs paviršiuje, tai negali nuskęst į savo vidų ir įsiklausyt. Reikia vėl išmokyti įsiklausyti. O kaip tai padaryti? Nežinau. Reikia norėti. Reikia išmokyti kapituliuoti. Nelengva kapituliuoti. Mes visada norim būti ant viršaus, valdyti, būti valdžios. O čia - reikia kapituliuoti. Išmokyti kapituliuoti. Pasiduok. Kad vėl pradėtum iš naujo. Nuo nieko... Aš dar nesu visai kapituliacijai pasiduok. Mokausi. Bandau. Kas dieną. Aš tik pakeliui. Iš kažkur į kažkur... (tekstai iš video filmo „Laiškai iš niekur“).

V. Galime atlikti labai paprastą eksperimentą - paskambinti labai jus išskaudinusiui ar pagavusiam žmogui ir jam atleisti, o pabaigoje dar atsiprašyti, kad tiek laiko negalėjote jam atleisti... Ir pamatysite, kaip jums palengvės. Pamatysite, kaip palengvės oras Jūsų kambaryje, mieste... Kaip ims mažėti Jūsų bėdos, nykti ligos...

VI. <.. > Kokia peršasi išvada? Gal ta, kad daugelio ligų priežastis yra mūsų organizmus nuodijančios mintys apie įsivaizduojamus priešus, net neįsivaizduojant, kad didžiausi priešai sau esame mes patys...

VII. Yra toks dėsnius - kiekviena baimė pritraukia jos realizaciją, t.y. - tai, ko labiausiai bijome - dažniausiai ir įvyksta. Tad tik įsivaizduokite, kas būtų, jei vieną dieną nutartume, kad mes nebeturime priešų - konservatoriai nutartų, kad Rusija yra nebe priešas, Rolandas Pavilionis nutartų, kad Amerika nebe priešas, Arturas Zuokas nutartų, kad Rolandas Paksas nebe priešas, išsiskyrę žmonės nutartų, kad juos palikę vyrai ir žmonos irgi nebėra priešai ir t.t. Netgi V. Uspaskichas - ne priešas, ir velnias - ne priešas. Tada būtų tikras rojus... Iš pradžių gal būtų net nejauku. Didieji Lietuvos dienraščiai liktų be darbo, nes priešų, zombių paieškos yra jų duona kasdieninė... .

VIII. O jei priešų nerandama, tada jie sukuriami. Kažkuria prasme galima teigti, kad priešai - tai okupacijos palikimas. Nes kol buvome okupuoti, buvo aišku, kad mus pavergusi Sovietų sąjunga yra priešas. O kai jos nebeliko ir kai su Rusija ėmė klostytis normalesni santykiai, reikėjo kuo greičiau surasti naujus priešus... Nes toks įprotis... Čia kaip alkoholis, nikotinas. Reikia vieną kartą mesti gerti, rūkyti ir priešus...

IX. Kažkada seniai seniai, gūdžiais Sovietiniais laikais Universitete studijuodamas lietuvių kalbą ir literatūrą, mokslinio komunizmo paskaitų metu rašinėdavau pasakas apie Rudnosiuką. Viena jų kaip tik buvo apie priešus:

RUDNOSIUKO PRIEŠAS

Rudnosiukas niekada neturėjo priešų. Ir todėl jis buvo priešas tiems, kurie turėjo priešų. Rudnosiukas labai priešinosi priešų turėjimui. Savo didžiausiu priešu jis laikė nebent savo negerus poelgius, kurie yra priešiški jo geriems poelgiams. Bet niekas tuo netikėjo. Net pats didžiausias Rudnosiuko priešas netikėjo, kad jis nėra didžiausias Rudnosiuko priešas.

Jis ateidavo pas Rudnosiuką ir sakydavo:

- Aš tavęs nekenčiu. O tu manęs?

- O aš tave myliu, - atsakydavo Rudnosiukas, o pasimetęs priešas klausdavo vėl:

- O už ką, juk aš tau nieko gero nepadariau?

- Myliu už tai, kad tau sunku gyventi. Man tavęs'labai gaila. Juk nelengva yra nekęsti, ar ne?

- Oi, sunkus užsiėmimas, - atsiduso priešas, - va dantys nuo griežimo jau baigia sudilti... Tu neįsivaizduoji, kiek man sveikatos ir nervų ta neapykanta kainuoja...

- Na, apytiksliai kiek? - paklausė susirūpinęs Rudnosiukas.

- Apie dešimt, - prislopintu balsu sukuždėjo priešas ir apsiverkė.

- Na neverk, neverk, - Rudnosiukas paglostė didžiausiam savo priešui galvą, - gal sugalvosim ką nors... Klausyk, o jeigu tu mane primuštum, gal tau palengvėtų?

- Gal ir palengvėtų ūūū ... - Vos tesugebėjo pro ašaras ištartį priešas ir trenkė Rudnosiukui kumščiu į nosį. Rudnosiukas nusišluostė nosį ir atsargiai paklausė:

- Na kaip, palengvėjo? Gal dar sykį...

- Ne, ačiū, jau gerai, - kiek apsiraminęs tarė priešas, - ar nelabai skauda?

- Ne ne, nieko... Svarbu, kad tamstai buvo malonu...

- Ačiū, ačiū tau, - priešas apkabino Rudnosiuką ir kelis kartus karštai pabučiavo. - Koks tu vis dėlto nuostabus priešas, - tarė atsisveikindamas, bet, pajutęs, kad ašaros tvenkiasi akyse, apsisukęs nubėgo. Matyt, jam pasidarė gėda savo ašarų. O Rudnosiukas ištinusia nosim ėjo namo ir slapta džiaugėsi, kas savo didžiausiam priešui bėdoje padėjo....

Pagal V. V. Landsbergį

1. Nusakykite teksto temą.

(1 taškas)

2. Kokios problemos sprendžiamos tekste?

(2 taškai)

3. Remdamiesi I pastraipa paaiškinkite, kas, autoriaus nuomone, yra priešas?

(1 taškas)

4. Kas yra teksto adresatas? Atsakymą pagrįskite.

(2 taškai)

5. Kokio reiškinio priežastis I ir II pastraipose įvardija autorius?

(1 taškas)

6. Savais žodžiais paaiškinkite II pastraipoje pateiktos istorijos iš Šventųjų indų knygų prasmę.

(1 taškas)

7. Kokio pagrindinio tikslo - įtikinti, informuoti ar sudominti skaitytoją - siekiama šiuo tekstu? Argumentuokite. (2 taškai)

---

8. Įvardykite autoriaus požiūrį į pagrindinius Lietuvos dienraščius. Kuo paremtas jų populiarumas? (2 taškai)

(2 taškai)

9. Kas sieja II ir VIII pastraipas?

(2 taškai)

10. Ko autorius siekia pasaka apie Rudnosiuką?

(1 taškas)

11. Trumpai charakterizuokite pagrindinį personažą, motyvuotai atskleisdami jo elgesio ir pagrindinės teksto minties ryšį.

(2 taškai)

12. Parašykite bent po 1 jums žinomą faktą apie Vytautą V. Landsbergį ir Joną Meką.

(2 taškai)

13. Įvardykite tikrosios pasakos apie Meškiuką Rudnosiuką autorių. Ką apie jį ži-
note?

(2 taškai)

14. Įvardykite straipsnio stilių. Kokias stilistines ir leksines figūras vartoja autorius?

(3 taškai)

15. Kaip „priešą“ suprantate jūs?

(1 taškas)

16. Ką patartumėte žmogui, kuris mano turįs daug priešų?

(2 taškai)

Rašinys. Ciceronas teigė „Žmogus dažniausiai yra pats sau priešas“. Patvirtink ar paneik šį teiginį